

Verslag: Beleidsplan Ruimte Mechelen

De toelichting wordt door Sandrien Luytens – projectcoördinator bij de stad en Stéphanie De Deken – projectcoördinator bij ontwerp bureau BUUR cvba gegeven. Stéphanie De Deken, die ook plaatsvervangend lid is van de GECORO, is vandaag aanwezig als ontwerper en niet als GECORO-lid en verlaat de vergadering na de vragenronde.

Het plan van aanpak, de beleidsplanning en het proces worden toegelicht en er wordt een voorstel van betrokkenheid van de GECORO in het proces voorgelegd.

Het plan van aanpak werd vooraf op de SharePoint geplaatst.

A. Vragen en opmerkingen

De vragen worden gebundeld in 4 thema's zoals besproken in de presentatie, nl. het doel en het eindproduct, de voorstudies, het proces en de rol van de GECORO

- Bij de keuze van de uit te werken beleidskaders mogen de thema's van duurzaamheid en inclusiviteit niet vergeten worden. Het zijn transversale thema's die terecht niet meteen in detail uitgewerkt moeten worden maar ze moeten doorwerken in de overige 3 beleidskaders. *Ze zullen zeker aan bod komen in de strategische visie en de 3 gekozen beleidskaders. Indien later zou blijken dat het verder in detail uitwerken van acties en strategieën nodig zou zijn, kan dit nog.*
- Mobiliteit wordt niet uitgewerkt als een beleidskader. Waar in het plan of proces wordt dit meegenomen?
Duurzame mobiliteit wordt meegenomen doorheen het hele proces als basis voor ruimtelijk beleid en locatiebeleid. Vanuit het BRV en de studies rond de vervoersregio's zal de knooppuntwaarde van plekken bepaald worden die de basis vormen voor verdichting en ontwikkeling in de beleidskaders Groeiende stad en Werkende stad. De ervaring in de relatie tussen mobiliteit en ruimtelijke planning van studie bureau BUUR lag mee aan de basis van hun aanstelling.
- Het beleidsplan wordt opgemaakt voor ons grondgebied en dus niet voor de regio. Toch stopt de ruimte en gevolgen van de ruimtelijke keuzes niet aan de gemeentegrenzen. Hoe zal de afstemming met de buurgemeenten gebeuren?
Net zoals er afstemming met het BRV en het PBRA nodig is, is er ook afstemming nodig met de buurgemeenten en zal dit in een aantal overlegmomenten georganiseerd worden. In de strategische visie zal zeker over de gemeentegrenzen heen gekeken worden en in de beleidskaders kan bv. opgenomen worden dat samenwerkingen moeten opgezet worden. De stad kan geen uitspraken doen over het grondgebied van de buurgemeenten maar het BRM kan een hefboom zijn om samen te werken in de regio.
 - ▷ Bij de opmaak is er best ook afstemming met het beleidsplan van de Provincie Vlaams Brabant dat in opmaak is want Mechelen ligt op de grens van de provincie Antwerpen en is de poort van de 2 provincies.
 - ▷ Het is aangewezen om in een vroeg stadium al een eerste overlegmoment met de buurgemeenten te voorzien, zodat er duidelijkheid komt waar ze zelf mee bezig zijn en de op te maken beleidsvisie met deze elementen rekening kan houden.
- Hoe gebeurt de afstemming met de hogere beleidsniveaus? Kunnen er conflicten ontstaan tussen het BRM en het BRV en wat primeert dan?
Het BRM moet zich richten naar het BRV en de doelstellingen van het BRV moeten doorvertaald worden in het BRM. De stad is in het 'pilotproject BRV - Bouwshift' gestapt waarbij een samenwerking tot uitwerken van het beleidskader Groeiende stad wordt opgezet. Het subsidiariteitsprincipe moet hier op een juiste manier toegepast worden.
- Het uitwerken van het beleidskader Groeiende stad doet vermoeden dat we als stad moeten groeien, maar de vraag stelt zich of we wel moeten groeien en verdichten. Moeten we misschien eerder ontlichten? Of eerder gaan voor meer leefkwaliteit dan voor meer woningen?

De prognoses voor Vlaanderen geven een groei aan en het verleden leert ons dat deze groei beter op te nemen is op goed bereikbare plaatsen met veel voorzieningen, dus steden (meest duurzame keuze). Het niet opnemen van groei in de stad betekent een groei in het buitengebied wat nefast is voor de ruimtelijke ordening en de stad.

De groei moet ook niet overschat worden. Er wordt in het Woonbeleidsplan berekend welke demografische groei er is en afgewogen tegen het bestaande aanbod en de geplande projecten. Het 'groeien' in het beleidskader Groeiende stad moet gezien worden als een zoeken naar oplossingen en strategieën van hoe we willen wonen, werken ontspannen in de te stad van de toekomst (groeien als stad) eerder dan het effectief bijbouwen van woningen. Kwaliteitsvol en slim groeien is daarbij de uitdaging.

- ▷ Omdat prognoses nooit exact zijn stelt de GECORO voor om met verschillende scenario's voor groei te werken (vork) en is goede monitoring nodig.
- Ten tijde van het groenboek BRV was er discussie over de juridische waarde van een beleidsplan. Zal het BRM het GRS vervangen?
Ja
- Heeft de opmaak van het BRM een invloed op het gewestplan, RUP's en BPA's?
Het BRM is een beleidsplan. Beleidsplannen zijn geen verordenende plannen en vervangen het gewestplan, RUP's en BPA's niet. Net zoals in een structuurplan kan in een BRM opgenomen worden dat een RUP moet opgemaakt worden.
- Hoe kunnen bepaalde aandachtspunten, thema's, bedenkingen of suggesties in beleidskaders vanuit de GECORO meegegeven worden?
Dit kan in de werkgroep BRM die voorgesteld wordt.
- In de voorstudies is geen sprake van de visie die de fietsersbond uitschreef of van de studie van Klimaan. Waarom worden studies van vrijwilligers niet vernoemd als wordt ingezet op een coöperatief proces?
De opgesomde voorstudies in het plan van aanpak zijn studies van de stad. In het proces zijn momenten voorzien waarbij experts, middenveld en de brede bevolking geconsulteerd worden en deze studies en inzichten zeker aan bod kunnen komen/aangereikt worden. Er wordt ook een consultatie van de stedelijke adviesraden voorzien zodat deze kennis van de vele experts en vrijwilligers die daar zetelen meegenomen kan worden.
- Waarom wordt het Woonbeleidsplan samen met de stad Lier opgemaakt. Wordt er een woonregio opgezet tussen beide? Wordt er bij de woonstudie niet beter gekeken naar de buurgemeenten?
De stad Lier zit samen met de stad Mechelen in een IGS en heeft het WBP samen aanbesteed zodat de analyse van en de vergelijking met de Vlaamse cijfers samen kan gebeuren. De Mechelse woonsituatie wordt apart bestudeerd en de doelstellingen worden apart opgemaakt. Daarbij wordt gekeken naar de migratiestromen van en naar buurgemeenten.
 - ▷ Hoewel vandaag misschien nog niet haalbaar zou het goed zijn om op termijn een woonregio Mechelen op te zetten.
 - ▷ De GECORO suggereert om een structureel overleg met de buurgemeenten op te zetten omdat deze thema's actueel zijn en niet kan gewacht worden tot alle naburige gemeenten klaar zijn met hun beleidsplannen.
- Het ruimtelijk economisch plan is nog in opmaak. Er dient over gewaakt te worden dat dit niet na en los van het BRM opgemaakt wordt en daardoor een sectoraal plan wordt. Het moet mee opgenomen worden in dit proces. Het is belangrijk dat het werken terug naar de kernen wordt gebracht en zo leven in de stad brengt. Vandaag is VALREM een knelpunt om verweving te realiseren.
Het ruimtelijk economisch plan zal een essentieel onderdeel worden van het beleidskader Werkende stad en samen opgemaakt worden. In deze integrale visie zal de actieve en productieve stad zeker ook aan bod komen en zal er onderzocht worden welke instrumenten nodig zijn om de verweving te realiseren. Er lopen vandaag in Mechelen ook al pilotprojecten om het verweven van functies zoals werken en wonen te onderzoeken en bewerkstelligen.
- Er wordt weinig gesproken over de historische stad. De huidige transformatie van de stad is een grote uitdaging waarbij de historische stad te weinig als uitgangspunt wordt meegenomen.

Dit mag zeker niet vergeten worden in dit planproces en moet als lacune in het studiemateriaal beschouwd worden.

Er is geen afzonderlijke erfgoedstudie maar de stad hecht veel belang aan erfgoed en heeft haar visie vastgelegd in de stedenbouwkundige verordening van 2015. Deze wordt samen met de herziening ervan meegenomen in dit proces. De collega's van de dienst Monumentenzorg worden ook betrokken in de ambtelijke werkgroep zodat dit aspect zeker niet vergeten wordt.

- Is de visienota mobiliteit waarvan sprake beschikbaar en wat is de inhoud?
Deze nota is beschikbaar voor iedereen op de website van de stad en staat op de SharePoint van de GECORO. Het is een aanvulling op het mobiliteitsplan en zoomt in op Mechelen fietsstad.

- In welke mate is er aandacht voor kwantificatie, het tegenover elkaar afwegen van functies en de berekening van de kost van deze keuze?
De kwantificatie en berekening van de kosten is in grootteorde mogelijk binnen de beleidskaders maar kan nooit exact zijn. Het is niet evident om een beleidsplan in detail te berekenen omdat het op een strategisch niveau blijft. Maar mogelijk wordt deze verfijning omschreven als een te nemen actie in de beleidskaders. Studiebureau Rebelgroep zit mee in het ontwerpteam en heeft ervaring met het doorrekenen van beleidskeuzes. Het tegenover elkaar afwegen van functies is inherent aan ruimtelijke planning en beleidsplanning.

- Er gaat veel aandacht naar groen en wonen, maar is er ook aandacht voor landbouw?
Landbouw is een onderdeel van de Groenblauwe stad en de Groeiende stad en zal dus zeker mee bekeken worden.

- Uit de presentatie blijkt dat een korte timing vooropgesteld wordt. Dit is goed maar mag geen excuus zijn om geen kwalitatief proces te voeren. De content moet belangrijker blijven dan de timing.

- Het is positief dat de plan-MER en het Beleidsplan samen worden opgemaakt.

- Hoe zal de inbreng van burgers georganiseerd worden? We vragen aandacht voor Coronamaatregelen maar ook begrip dat niet iedereen graag digitaal werkt.
Er is een werkgroep Communicatie opgericht die een communicatie- en participatieplan uitwerkt doorheen heel het traject. Daarin wordt een zo ruim mogelijke bekendmaking voorzien en rekening gehouden met verschillende communicatiekanalen en -manieren.

- Hoe intensief zal de rol van de werkgroep BRM zijn in het proces?
We voorzien een 6-tal workshops, variërend van een halve tot een hele dag verspreid over 3 jaar.

- De 5 voorgestelde expertises zijn relevant voor de opmaak van het beleidsplan maar zou het gezien de keuze voor het beleidskader Werkende stad ook niet raadzaam zijn de expertise bedrijvigheid mee op te nemen in de werkgroep?
Om de groep werkbaar te houden en het idee dat de ruimtelijke planner deze expertise kan opnemen, werd gekozen om deze niet op te nemen in het voorstel.
 - ▷ De expertise van ruimtelijke planning is effectief transversaal, maar bedrijvigheid wordt net als wonen, mobiliteit en duurzaamheid best opgenomen door een apart lid.

- Wie mag deelnemen aan de werkgroep?
Zowel de effectieve leden als de plaatsvervangers. De politieke waarnemers hebben een andere rol binnen de GECORO en kunnen niet deelnemen.

- Wat is de te verwachten werklast voor de leden van de werkgroep? Wordt er een voorbereiding verwacht? Moeten er documenten doorgenomen worden? De workshops worden best goed voorbereid met gerichte vraagstelling naar de experts.
Het studiebureau zal deze workshops voorbereiden zodat ze efficiënt kunnen verlopen. Voorafgaand zal een omschrijving van de rol van de werkgroep opgemaakt worden zodat het duidelijk is wat verwacht wordt.

- Kan er nog een mail gestuurd worden naar alle leden met de vraag tot kandidatuurstelling?
Ok, er wordt een mail gestuurd met een korte uitleg, de opsomming van de expertises, de deadline en de manier van kandidaatstellen.

- De GECORO vraagt of hier een vergoeding tegenover geplaatst kan worden omdat een aanzienlijke tijdinvestering tijdens de werkuren wordt gevraagd?

Er is binnen het project geen vergoeding voorzien voor het bevragen van experts en stakeholders. Het ligt ook moeilijk om leden van de GECORO te betalen en andere experts niet.

B. Beraadslaging adviezen

De opmerkingen en vragen uit het eerste deel van de vergadering worden meegegeven als aandachtspunten voor het proces.

De GECORO gaat akkoord met de rol en medewerking en richt hiervoor een werkgroep BRM op. In de werkgroep worden volgende expertises gevraagd:

- Ruimtelijke planning
- Wonen
- Mobiliteit
- Open ruimte en publieke ruimte
- Duurzaamheid en milieu
- Bedrijvigheid

De GECORO vraagt om de workshops met de werkgroep BRM goed voor te bereiden met bv. sleutelvragen en niet te moeten werken op afgewerkte documenten zodat er een zinvolle inbreng kan zijn.